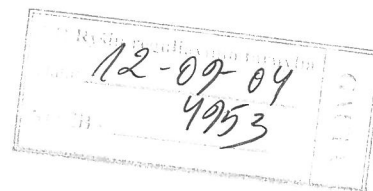

H. Augustinavičius
2012-09-05

L. Kaimelis
2012-09-05

TEO LT, AB

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba
Algirdo g. 27A, Vilnius
LT- 03219

2012-09-04 Nr. *01-1-03-218*

DĖL DIDMENINĖS PLAČIAJUOSČIO RYŠIO PRIEIGOS RINKOS TYRIMO REZULTATŲ

Gerb. p. Dobrovolski,

TEO LT, AB (toliau – TEO) susipažino ir detaliai išnagrinėjo Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau - Tarnyba) paskelbtus Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinkos (toliau – Rinka) tyrimo dokumentų projektus: Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinkos tyrimo ataskaitos projektą (toliau – Rinkos tyrimo ataskaitos projektas) bei atitinkamus susijusius Tarnybos direktoriaus įsakymų projektus: „Dėl Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinkos apibrėžimo“ ir „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinkoje“ (toliau – Įpareigojimų įsakymo projektas). Toliau teikiame pastabas ir komentarus dėl Rinkos tyrimo ataskaitos projekto bei atitinkamų Tarnybos direktoriaus įsakymų projektų.

1. Dėl kainų kontrolės įpareigojimo

Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 57 psl. Tarnyba konstatuoja, kad „*siekiant spręsti Ataskaitos 3.2 skyriaus 4 ir 5 punktuose nurodytas konkurencijos problemas, būtina ūkio subjektui TEO LT, AB pritaikyti kainų kontrolės įpareigojimą*“. Įpareigojimų įsakymo projekte kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas numatytas ir detalizuojamas 3.4 punkte.

Įvertinant tai, kad plačiajuosinės prieigos plėtra vykdoma kasmet investuojant, paslaugų sąnaudos yra pakankamai aukštos. Norinti vykdyti kainų kontrolės įpareigojimą, nustatyta kaina turėtų būti taip pat aukšta, tai yra atitikti sąnaudų dydį. Aukšta kaina trukdys veikti efektyviai konkurencijai rinkoje. Nustačius kainą žemiau sąnaudų, būtų mažinamos arba net stabdomos naujos investicijos į plačiajuosinės prieigos plėtrą.

Primename Tarnybai, kad 2012 m. liepos mėn. Europos Komisijos komisarė N.Kroes paskelbė elektroninių ryšių rinkai labai svarbų pranešimą¹, kuris žiniasklaidoje buvo vadinamas „dešimtmečio el.ryšių naujienomis“. Svarbiausia pranešimo naujiena buvo ta, jog reikia skatinti investicijas į plačiajuosčių ryšių. Pranešime N.Kroes nurodė: bus atsisakoma įpareigojimo operatoriams didmeninių plačiajuosčio ryšio paslaugų kainas orientuoti į sąnaudas. Artimiausiu metu Europos Komisija ketina priimti atitinkamus teisės aktus.

Atsižvelgiant į tai, siūlome Tarnybai atsisakyti įsakyme nurodyto kainų kontrolės įpareigojimo. Jei bus atsisakyta kainų kontrolės įpareigojimo, neaktuali tampa ir apskaitos atskyrimo

¹ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/12/552&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

įpareigojimas. **Prašome** Tarnybos atlikti atitinkamas korekcijas tiek Rinkos tyrimo ataskaitos, tiek įpareigojimų įsakymo projektuose.

2. Dėl geografinės segmentacijos

Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 39 psl. nurodyta, jog „Rinkos geografinė aprėptis yra visa Lietuvos Respublikos teritorija“.

Atkreipiame Tarnybos dėmesį, kad įvairiomis technologijomis teikiamų paslaugų ir paslaugų teikėjų pasiskirstymas pagal atskirus Lietuvos regionus yra labai nevienodas, todėl apibūdinti atitinkamą rinką, siūlome šią rinką apibrėžti pagal atskirus Lietuvos regionus/apskričių centrus. Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2000 m. vasario 24 d. nutarimo Nr.17 „Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo“ III skyriaus II skirsnyje yra nurodyta, kad „Geografinės rinkos apibrėžimo procesą galima apibendrinti taip. Remdamasi pradine prieinama informacija apie pardavimo apimčių pasiskirstymą tarp tiriamų ūkio subjektų ir jų konkurentų, kainodaros ir kainų skirtumus įvairiose teritorijose, Konkurencijos taryba apytiksliai apibrėžia palyginti nedidelę geografinę teritoriją, kurioje veikia nagrinėjami ūkio subjektai. Tada bandoma nustatyti, ar pirkėjai pirktų prekes gretimos teritorijose dėl mažo ilgalaikio kainos pokyčio jų geografinėje teritorijoje. Jei pakeičiamumas tiek reikšmingas, kad ūkio subjektams būtų nenaudinga didinti kainą, tai gretimos teritorijos įtraukiamos į geografinę rinką. Tokiose pakeičiamose teritorijose konkurencijos sąlygos yra iš esmės panašios“. Remiantis šia nuostata galima teigti, kad atskirose Lietuvos teritorijose teikiamos paslaugos nėra pakeičiamos tarpusavyje, kadangi pirkėjai nepirktų šių paslaugų kitoje Lietuvos teritorijoje (ar mieste) dėl mažo ilgalaikio paslaugos kainos pokyčio jų geografinėje teritorijoje. Pastebėtina, kad ir rinkos dalyvių koncentracija bei TEO užimama rinkos dalis konkrečioje Lietuvos teritorijoje yra labai skirtinga. Remiantis 2011 metų atliktais Lietuvos gyventojų naudojimosi telekomunikacijų paslaugomis tyrimu, kuri atliko UAB SIC, matome kad Vilniaus, Kauno ir Šiaulių apskričių centruose TEO užimama rinkos dalis neatitinka dominuojančio operatorius sąvokos. Pridedame UAB SIC rinkos tyrimo rezultatus (Priedas 1).

Be to, paminėtina Čekijos valstybės 5 rinkos reguliavimo praktika. 2012 m. liepą BEREK patvirtino Čekijos elektroninių ryšių institucijos numatytas 5 rinkos reguliavimo priemones, tarp kurių įtvirtinta ir geografinė segmentacija². Įtvirtinta geografinė segmentacija reguliuojant 5 rinką Čekijoje reiškia, kad tik mažesnės konkurencijos zonose Telefonica Čekijoje turi SMP įpareigojimus ir atitinkamas reguliavimo priemones, tuo tarpu miestuose ir rajonų centruose, kur nustatyta pakankama konkurencija, nėra įvardintas joks subjektas, turintis SMP statusą.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, **siūlome** atitinkamą Rinką apibrėžti pagal atskiras Lietuvos teritorijas ir nustatyti operatorius, turinčius SMP statusą.

3. Dėl įpareigojimų taikymo pradžios termino

Įpareigojimų įsakymo projekto 3.4.3. p. Tarnyba nurodo, kad TEO privalo „Per 2 mėnesius nuo šio įsakymo įsigaliojimo dienos pateikti Tarnybai detalų Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos, teikiamos metalinėmis vytos poros linijomis, ir Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos, teikiamos FTTx linijomis ir LAN linijomis, paslaugų kainų pagrindimą sąnaudomis“.

² http://berek.europa.eu/en/document_register/subject_matter/berek/opinions/408-berek-opinion-on-phase-ii-investigation-pursuant-to-article-7a-of-directive-2002/1ec-as-amended-by-directive-2009/40ec-case-cz20121322-wholesale-broadband-access-market-5-in-the-czech-republic

Norime atkreipti Tarnybos dėmesį, kad dalies nurodytų paslaugų TEO neturi sukūrusi ir neteikė kitiems operatoriams (Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos, teikiamos FTTx linijomis ir LAN linijomis), todėl kad naujų didmeninių paslaugų sukūrimas reikalauja:

- techninio realizavimo schemų
- techninės dokumentacijos
- paslaugos teikimo ir gedimų šalinimo procesų,
- sąnaudų apskaitos
- atskirą kapitalo kainos dydį
- kainodaros paruošimo
- viešo pasiūlymo paruošimo
- atitinkamų padalinių mokymu ir k.t.

Naujas didmenines paslaugas būtina įdiegti TEO CRM, Vantive, ARBOR, TIS, GAAS, ORACLE sistemose. Įvertinant tai, kad TEO vykdo Vantive ir CRM pakeitimus, bet kokie darbai šiose sistemose iki 2013 metų balandžio 1 dienos negalimi. Realiai kurti didmenines paslaugas šiose sistemose bus galima tik nuo 2013 metų balandžio 1 dienos, ir pradėti teikti paslaugas bus galima tik nuo 2013 metų birželio 1 dienos. Dėl to prašome įpareigojimų įsakymo įsigaliojimo terminą nustatyti ne ankstesnį nei 2013 metų birželio 1 diena.

4. Dėl didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos paslaugos teikimo schemos.

Tarnybos 24 puslapyje 12 pav. schemoje pateikti DPP suteikimo taškai nėra visiškai teisingi.

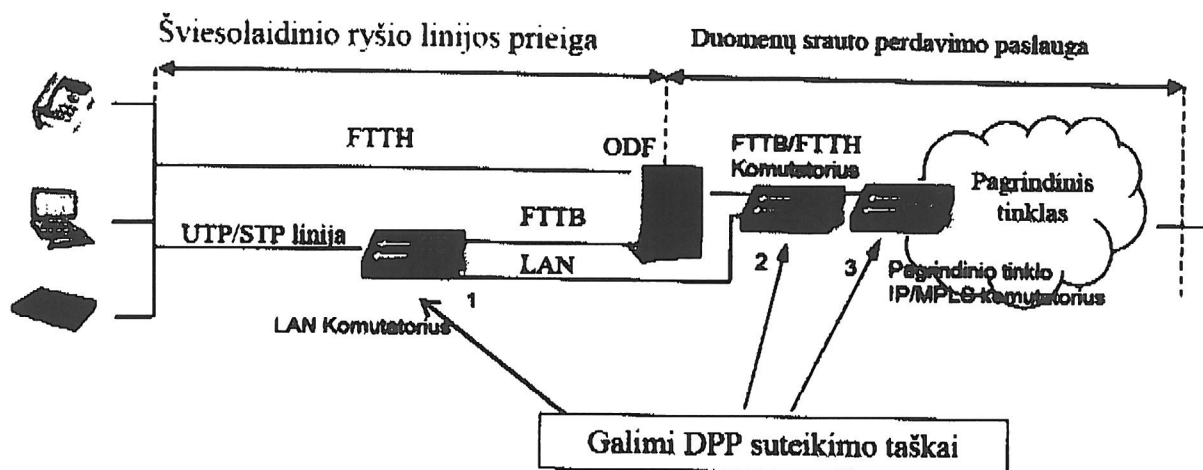
Dėl DPP suteikimo taškų komutatoriuose.

Galimi DPP suteikimo taškai LAN, FTTB/FTTH komutatoriuose nėra prasmingi nes operatoriumi jau suteikta galimybė naudotis prieiga per 4 rinkos įpareigojimus. Prisijungimas komutatorių taškuose reikalautų papildomų operatorių sąnaudų dėl didelio komutatorių skaičiaus visoje Lietuvoje. Tie patys galutiniai vartotojai paprasčiau būtų pasiekiami per TEO siūlomą DPP suteikimo tašką (IP/MPLS komutatorius), kuris yra aprašytas žemiau. Papildomai būtų reikalingi ir technologiniai pakeitimai visuose LAN, FTTB/FTTH komutatoriuose, nes TEO savo visų paslaugų srautus komutuoja tik iš klientinių sąsajų į pagrindinio tinklo IP/MPLS komutatorius, t.y. vietinio Ethernet komutavimo šie LAN, FTTB/FTTH komutatoriai neatleka.

Dėl DPP suteikimo taško už pagrindinio tinklo.

Galimas DPP suteikimo taškas už pagrindinio tinklo neturi būti 5 rinkos (Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos) dalimi, nes jis apima ne tik šviesolaidinę ryšio linijos prieigą, kuri yra prieigos tinkle, bet ir duomenų srauto perdavimą pagrindiniu tinklu. Pagrindinis tinklas nėra plačiajuosčio ryšio prieigos paslaugos dedamoji dalis.

TEO tinkle galimas DPP suteikimo taškas yra IP/MPLS komutatorius, kuris jungia prieigos tinklo galinį tašką su pagrindiniu tinklu. Pateikiame Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos teikimo schemą.

Prašome Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos atsižvelgti į aukščiau išdėstytas pastabas ir pasiūlymus bei surengti viešą pastabų ir pasiūlymų aptarimą.

Pagarbiai

Generalinis direktorius

Arūnas Šikšta

Priedas 1

[illegible]